

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Vaikutusten arviointi ei ole huomionnut riittävästi vesihuoltoalan ja yleisesti kriittisen infrastruktuurin aloja.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

LAUSUNTO KOSKIEN HALLITUKSEN ESITYSTÄ

1. Lakiluonnoksen vaikutukset vesihuollon kriittisiin hankintoihin

Vesihuolto on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittinen palvelu, jonka jatkuvuus ja toimintavarmuus on turvattava kaikissa olosuhteissa. Vesihuoltopalvelun tuottaminen edellyttää kriittisesti monien materiaalien ja palveluiden hankintoja. Lakiesityksen mukainen tietojen avoimuus sisältää merkittäviä riskejä vesihuollon hankintoihin liittyen. Vesihuoltolaitosten hankinnat voivat paljastaa kriittisiä tietoja infrastruktuurista, toimitusketjuista, toiminnasta, toiminnan turvaamisesta ja varautumisesta, mikä voi vaarantaa vesihuollon turvallisuuden. Esitys mahdollistaa tietojen salaamisen esitetyssä rekisterissä julkisuuslain perusteella, mutta tämäkin vaatii erityisosaamista ja resursseja tietojen luokitteluun ja sen perusteluun.

Merkittävä osa ja rahallisesti suurimmat vesihuollon hankinnat liittyvät toimintoihin, joiden yksityiskohtia ei ole vesihuoltopalvelun turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta syytä julkaista, eli jotka salattaisiin tietovarannossa. Siten emme näe, että vesihuollossa hankintatietovaranto aikaansaisi esitettyjä hyötyjä pitkälläkään aikajänteellä.

2. Vaikutukset vesihuoltolaitosten hallintoon ja talouteen

Lakiesityksen mukainen velvoite julkaista hankintatietoja aiheuttaa vesihuoltolaitoksille merkittävää hallinnollista lisätyötä. Lakiesityksen mukaiset velvoitteet vievät resursseja ja huomiota pois vesihuoltopalvelun tuottamisen kannalta oleellisista tehtävistä.

Lakiesityksessä lisätään aivan uusia raportointivelvoitteita ja samalla perustetaan toimitettaville tiedoille täysin uusi tietovaranto. Nämä tuottavat sekä kertaluontoisia että jatkuvia kustannuksia, joihin vesihuollon toimijat eivät ole varautuneet.

Tarkoituksenmukaisempaa on ohjata vesihuoltoalan rajalliset resurssit yhteiskunnalle kriittisen päätehtävän hoitamiseen rajaamalla vesihuoltoala kokonaisuudessaan pois uudistuksen soveltamisalasta.

3. Yhteenveto

Vesilaitosyhdistys ehdottaa, että vesihuoltoala jätetään kokonaisuudessaan lakiesityksen soveltamisalan ulkopuolelle. Vesihuolto on yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittinen palvelu, jonka erityispiirteet ja turvallisuusvaatimukset edellyttävät poikkeusta yleisestä sääntelystä. Lisäksi tällä ratkaisulla (jättämällä

vesihuoltoala lakiesityksen soveltamisalan ulkopuolelle) vähennettäisiin vesihuoltoalan raskasta hallinnollista taakkaa ja varmistettaisiin, että vesihuoltolaitosten rajalliset resurssit kohdentuvat niiden ydintehtävän tehokkaaseen hoitoon.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

-

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

-

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

-

Jännäri Joonas
Suomen Vesilaitosyhdistys ry